

One odziedziczą ziemię

Marta Deskur, Xawery Deskur, Michał Gorczyca, Jan Sowa

Dokumentacja złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 61. Międzynarodowej Wystawie Sztuki
w Wenecji w 2026 r. (fragment)

One odziedziczą Ziemię.

Opis idei projektu.

Francuski pisarz Antoine de Saint-Exupéry nazwał kiedyś Ziemię „planetą ludzi”. Dzisiaj, ponad 80 lat później, określenie to stało się jeszcze trafniejsze, chociaż nie z powodów, o które chodziło autorowi *Małego Księcia*. Istotna dla niego etyka solidarności, troski i opieki ma się we współczesnym świecie marnie. Dominuje raczej podłość, egoizm i pragnienie podporządkowania sobie zarówno natury, jak i istot słabszych – ludzkich i nieludzkich. Imperium człowieka nie ma jednak przed sobą świetlanej przyszłości i przypomina raczej bal na Titanicu zmierzającym nieubłagane w kierunku klimatycznej zagłady. Człowiek jako gatunek nie zniknie, ale skończy się cywilizacja kapitalistycznej nowoczesności, która zapewniła mu globalną dominację. Ziemia stanie się znów planetą nie-ludzi, którą była przez większość swojej historii.

Tak więc przyglądamy się naszym nie-ludzkim towarzyszkom i towarzyszom, którzy odziedziczą Ziemię. Kamera podąża za królikiem Larsem i psami Mirką oraz Godziem w ich codziennej, spokojnej egzystencji nowej klasy próżniaczej. Jest to jednak próżniactwo pożyteczne, bo będące zaprzeczeniem obsesyjnej i szkodliwej aktywności człowieka. Zamiast pod neurotyczną presją sukcesu biegać od jednego projektu do drugiego, nowi dziedzice niegdyś ludzkiego majątku spędzają czas na eksploracji otoczenia, towarzyskich interakcjach albo po prostu leniuchowaniu.

Wideo przedstawiane na wystawie kręcone są z punktu widzenia zwierząt nieludzkich i dlatego w większości eksponujemy je na poziomie podłogi, a aranżacja (projekcje pod stołami) zmusza osoby oglądające do dostosowania spojrzenia do perspektywy nieludzkiej. Możemy zanurzyć się w ich świecie nie tylko dzięki obrazom, ale również poprzez sonosferę – subtelne, ciche odgłosy ich kroków, oddechów i codziennej aktywności. Powstaje w ten sposób – aby nawiązać do tekstu kuratorskiego Koyo Kouoh – „doświadczenie bardziej zmysłowe niż dydaktyczne, odnawiające zamiast wyczerpujące i wzmacniające na dalszą

drogę”¹. Pozwoli to osobom odwiedzającym wystawę „wysłuchać się w tonacje molowe, dostroić się *sotto voce* do szeptów, do niższych częstotliwości”².

W świecie przedstawionym na wystawie człowiek jest nieobecny. Postacie ludzkie przewijają się w niektórych ujęciach, ale celowo nie pokazujemy ich twarzy, a więc elementów silnie sygnalizujących obecność człowieka. Nie jest to jednak świat ze swojej istoty wrogi człowiekowi. Wręcz przeciwnie – chcemy, aby przebywanie w nim było doświadczeniem przyjemnym i okazją, jak pisze Koyo Kouoh, do „zachwytu, zadumy, marzeń, świętowania, refleksji i wspólnoty w przestrzeniach, gdzie czas nie jest korporacyjną własnością i nie podlega bezlitosnemu przyspieszeniu produktywności”³.

Główna przestrzeń wystawy podzielona została na część kinową oraz „pałacową”, ta druga składa się zaś „saloniku” oraz „gabinetu”. Przestrzeń ekspozycji ma zostać wytapetowana abstrakcyjnym kolażem ze zdjęć wznętrz należących do ultrabogatej elity (dostępne w internecie) oraz fotografii królika Larsa wykonanych na terenie pałacu. Pokażemy też wywiad z etologiem na temat zachowania Godzia, Mirki i Larsa. Na wystawę wchodzić się przez wejście główne, a wychodzi korytarzykiem za przestrzenią „pałacową”; ma on sufit na wysokości ok. 1.7m i jest wyklejony fototapetą ze zdjęciami krzaków, aby imitować tunel prowadzący przez zarośla. W ten sposób zwiedzający opuszczają wystawę tak, jakby sami stali się zwierzętami niehumanym.

Artyści i artystka realizujący projekt: Marta Deskur i Xawery Deskur (obraz), Michał Gorczyca (muzyka i dźwięk).

¹ Koyo Kouoh, *In Minor Keys*, La Biennale di Venezia, <https://www.labiennale.org/en/art/2026/curatorial-text-koyo-kouoh> (dostęp 15.07.2025).

² Tamże.

³ Tamże.

They Shall Inherit the Earth.

The idea behind the project.

The French writer Antoine de Saint-Exupéry once called Earth the “planet of humans.” Today, more than 80 years later, that description has become even more accurate – though not for the reasons the *Little Prince* author had in mind. The ethics of solidarity, care, and compassion that were so important to him are faring poorly in today’s world. Instead, malice, selfishness, and a desire to dominate both nature and weaker beings – human and non-human – prevail.

However, the human empire does not have a bright future ahead. It resembles a party on the Titanic, headed inexorably toward climate catastrophe. Humanity as a species will not disappear, but the civilization of capitalist modernity, which enabled its global dominance, will come to an end. The Earth will once again become a planet of non-humans, as it was for most of its history.

Thus, we observe our non-human companions who shall inherit the Earth. The camera follows the rabbit Lars and the dogs Mirka and Godzio in their daily, peaceful existence as members of a new leisure class. But this leisure is a useful one – a counterpoint to humanity’s obsessive and harmful hyperactivity. Instead of dashing from one project to another under the neurotic pressure of success, the new heirs of what was once human property spend their time exploring their surroundings, engaging in social interactions, or simply lazing around.

The videos presented in the exhibition are filmed from the point of view of non-human animals. That’s why we display them mostly at floor level, and the arrangement (projections under tables) forces viewers to adjust their gaze to the animals’ perspective. We can immerse ourselves in their world not only through the images, but also through the sonosphere – subtle, quiet sounds of their footsteps, breathing, and daily activities. In this way – referring to curator Koyo Kouoh’s text – an “experience that is more sensory than didactic, renewing rather than exhausting, and fortifying for the work ahead”¹ is created. This allows visitors to

¹ Koyo Kouoh, *In Minor Keys*, La Biennale di Venezia, <https://www.labiennale.org/en/art/2026/curatorial-text-koyo-kouoh> (accessed on 15.07.2025).

the exhibition “to listen to the minor keys, to tune in *sotto voce* to the whispers, to the lower frequencies.”²

In the world portrayed in the exhibition, the human is absent. Human figures appear in some shots, but we intentionally avoid showing their faces – features that strongly signal human presence. This is not, however, a world inherently hostile to humans. On the contrary – we want the experience of being in it to be pleasant and to offer, as Koyo Kouoh writes, an opportunity “to marvel, meditate, dream, revel, reflect, and commune in realms where time is not corporate property nor at the mercy of relentlessly accelerated productivity.”³

The main exhibition space is divided into a cinema area and a “palatial” one, the latter consisting of a “salon” and a “study.” The exhibition space is to be wallpapered with an abstract collage of images of ultra-wealthy elite homes (sourced from the internet) and photos of the rabbit Lars taken on the palace grounds. We will also show an interview with an ethologist about the behavior of Godzio, Mirka, and Lars.

Visitors will enter the exhibition through the main entrance and exit via a corridor behind the “palatial” space; it has a ceiling about 1.7 meters high and is wallpapered with images of bushes to resemble a tunnel through thickets. In this way, visitors leave the exhibition as if they themselves had become non-human animals.

Artists participating in the project: Marta Deskur and Xawery Deskur (images), with Michał Gorczyca (music & sound).

² Ibidem.

³ Ibidem.